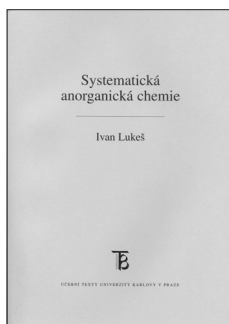

RECENZE

Ivan Lukeš

Systematická anorganická chemie

Vydala Univerzita Karlova v Praze
– Nakladatelství
Karolinum, 2009.
234 stran, 250 Kč.
ISBN 978-80-246-1614-8

Skripta Ivana Lukeše „Systematická anorganická chemie“ jsou zdařilým dílem, a to zejména proto, že odrážejí moderní pojetí anorganické chemie, podle kterého je anorganická chemie chápána a vykládána nikoliv jako jedna z izolovaných chemických vědních disciplin, nýbrž jako integrální součást chemie s četnými průniky s dalšími chemickými disciplinami, hlavně s chemií organickou a fyzikální, a s úzkými vazbami na obory chemicko-technologické a inženýrsko-chemické. Ve skriptech jsou otázkám styčných bodů anorganické chemie a dalších chemických disciplin a jejich vzájemnému ovlivňování a obohacování věnovány nejen samostatné kapitoly (jako např. „Organokovové sloučeniny“, „Katalýza“ a pod.), ale jako základní idea prostupují celým textem.

V době obrovského růstu nových poznatků ve všech vědních oborech, včetně anorganické chemie, a téměř každodenního zveřejnění nějakého nového objevu, je pro autora jakýchkoliv učebních textů nesmírně obtížným, ale zároveň zásadním a nezbytným, úkolem citlivý výběr faktografického materiálu a rozlišení míry důležitosti jeho jednotlivých položek. V recenzovaných skriptech jsou zřetelně odlišeny pasáže obsahující fakta, která jsou podmínkou úspěšného absolvování zkoušky a která by si měl čtenář (student) uchovat delší dobu, nejlépe celý život, v paměti od míst s méně důležitými poznatky či pouhými zajímavostmi.

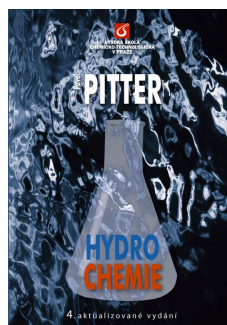
Vlastní text skript vychází z osvědčeného a ověřeného staršího (1998) vydání podobného titulu. Ten je na různých místech v potřebné míře doplňován o nové kapitoly či odstavce (např. „Voda a led“, „Boridy“, „Sloučeniny dusíku s vodíkem“ a další), modernizován podle novějších poznatků (např. „Sloučeniny síry s halogeny“) nebo přepracován (např. „Přehled kyselin dusíku“). Grafická úprava skript i jazyková stránka jsou velmi kvalitní.

Za zvlášť záslužný a potřebný příspěvek skript je třeba považovat zařazení poslední části „Vybrané kapitoly z anorganické chemie“. Téma zařazena do této části tvoří pouze malý výsek z daleko početnější množiny možností, představují však celosvětově mimořádně intenzivně studovanou část anorganické chemie. Jejich výběr není zřejmě nahodilý, odpovídá do značné míry profesionální orientaci autora a jeho pracoviště. A tak by tomu mělo být. Je dobré,

když studenti už na samém počátku studií poznají, že je učí nejen zkušený vysokoškolský učitel, ale i výrazná vědecká osobnost.

Podle předmluvy jsou skripta určena převážně studentům bakalářských studijních programů a studentům učitelských kombinací s chemií. Nicméně – neměla by uniknout pozornosti daleko širší odborné veřejnosti, studentské i učitelské.

J. Holeček

Pavel Pitter

Hydrochemie

Vydalo vydavatelství VŠCHT Praha, 2009. 4. aktualizované vydání.
592 stran, 670 Kč.
ISBN 978-80-7080-701-9

Čtvrté vydání „vodařského bestselleru“ konečně vyplňuje dlouhotrvající nedostatek moderní publikace v příslušném oboru, vytvořený poměrně rychlým rozebráním jejího předcházejícího vydání.

Kniha zachovává původní, pedagogicky osvědčené členění kapitol, včetně názvů. Jejich text autor aktualizoval a doplnil novými teoretickými i praktickými poznatky. Aktualizována byla také literatura, uváděná na konci každé kapitoly.

Úvodní části knihy jsou věnovány stručnému popisu vývoje hydrochemie, vybraným legislativním nástrojům v oboru, přehledu hydrochemické literatury, fyzikálně-chemickým vlastnostem vody a obecnému složení vod. Pozornost je věnována také fyzikální chemii povrchů tuhých látek přicházejících do styku s vodou a řešení chemických rovnováh ve vodách v souvislosti s existencí různých forem jednotlivých složek.

Těžiště knihy tvoří kapitoly věnované genezi, výskytu, vlastnostem a významu látek anorganického a organického původu vyskytujícím se ve vodách a procesům, které ovlivňují jejich distribuci v prostředí. Do charakteristiky organických látek bylo zařazeno jejich roztřídění podle původu, biologické rozložitelnosti a zdravotní nezávadnosti. Nově se v této části publikace objevuje kapitola věnovaná cizorodým látkám (ftaláty, léčiva, estrogeny atd.), jejichž přítomnost ve vodách je v současné době velmi pozorně sledována.

Samostatná část knihy pojednává o jednotlivých druzích vod – přírodních, pitných, užitkových a provozních, o odpadních vodách splaškových a průmyslových a také o odpadech ze zemědělství.

Závěrečnou část knihy vyplňují kapitoly věnované

řešení chemických rovnováh ve vodách v souvislosti s diferenciací forem existence jednotlivých složek.

Autor při psaní textu respektoval doporučení Českého normalizačního institutu (ČNI), aby se při překladu norem ISO a EN co nejvíce akceptovaly anglické zkratky místo českých ekvivalentů. Proto v některých názvech i v tabulkách uvádí obě varianty např. KNK (ANC), ZNK (BNC), CHSK (COD), BSK (BOD), PAU (PAH) a další.

Kniha splňuje podle mého soudu veškerá kritéria a požadavky na moderní odbornou publikaci. I když je primárně určena studentům bakalářského, magisterského a doktorandského studia oborů technologie vody, vodní hospodářství a vodní stavby, technologie a ochrana životního prostředí, hydrologie, hydrogeologie, aplikovaná a krajinná ekologie, městské inženýrství a dalších, nalezne široké uplatnění i v nástavbovém vzdělávání a v praxi

např. výzkumných pracovníků, podnikových vodohospodářů, hydroanalytiků, ve státní správě atd. Předností knihy je, podobně jako v předcházejícím vydání, její encyklopedický charakter a uvádění praktických příkladů a poznatků, srozumitelných i pro pracovníky bez vysokoškolského vzdělání v příslušném oboru. Kniha, do které uznávaný pedagog přetavil své odborné znalosti a zkušenosti, vyniká přesnými formulacemi, výstižným vysvětlením všech používaných pojmů a definic, přehledností a vyvážeností obsahu jednotlivých kapitol. Na knize lze ocenit také její technické zpracování, které je dílem Vydavatelství VŠCHT Praha.

Domnívám se, že podobně, jako předcházející vydání, také toto bude velmi brzy rozebráno. Zájemcům proto doporučuji, aby s nákupem knihy příliš neváhali.

Alexander Grünwald